

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۳/۰۷/۰۳

سید عظیم حسینی

درنگی بر مشکلات تجارت خارجی افغانستان از منظر تاریخی قسمت دوازدهم

2. موانع ترانزیتی

از لحاظ موقعیت جغرافیائی، افغانستان کشوریست محاط به خشکه، اما منحصیث یک پل ترانزیتی آسیای مرکزی را به آسیای جنوبی و آسیای جنوبی را به آسیای غربی وصل و خدمات ترانزیتی را ارائه مینماید اما خود به مشکل جدی و حتی مانع بزرگ ترانزیتی اموال خویش از طریق پاکستان مواجه میباشد. لازم به تذکر است که محاط به خشکه بودن در جهان به هم پیوسته ای امروزی نمیتواند چالش برانگیز باشد، زیرا از یکطرف در زمینه کنوانسیون بین المللی برای کشور های محاط به خشکه (Land lock convention) جهت تنظیم این چالش وجود دارد که از جانب تمام کشورها مراعات میگردد. از سوی دیگر کشور های محاط به خشکه در سایر نقاط جهان در تفاهم با همسایه گان خویش که سیاست های خارجی معقول و منطقی در قبال همسایه گان خویش دارند، در حل این معطل فایق آمده اند. اما کشور ما بنابر سیاست های غیردوستانه بعضی از همسایه گان، موفق به حل این مشکل نگردیده زیرا روابط تجاری و اقتصادی آنها با افغانستان در گرو سیاست خارجی منفیگرایانه آنها قرار دارد. بنابرین تجارت خارجی افغانستان خواهی نخواهی در چوکات همین سیاست های غیردوستانه بعضی از همسایه گان بخصوص پاکستان به چالشهای جدی

د پانو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په خیر و لولئ

مواجهه بوده و امکانات صدور اقلام افغانی را به خارج در زمان کوتاه و به قیمت ارزان محدود ساخته و همه ساله صدمات جبران ناپذیری را در کل به اقتصاد افغانستان وارد مینماید. در نتیجه، صدور تولیدات و محصولات افغانی کمتر از حد معین آن صورت گرفته و دریافت اسعار مورد نیاز از صدور این اقلام رشد قابل توجه ندارد، و حتی گاهگاهی کاهش هم مییابد. این موضوع میتواند منحنی یک راهکار هدفمند " بمنظور جلوگیری از ورود اسعار و ایجاد مانع در برابر انکشاف اقتصادی افغانستان " نزد پاکستان مطرح باشد. از جانب دیگر مشکل ترانزیتی که با پاکستان موجود است، به عامل بزرگ و مهمی محدود شدن تجارت با هند گردیده و تجار افغانی نمیتوانند تجارت خویش (بخصوص در بخش واردات) را از با هند از طریق خاک پاکستان طوریکه ایجاب مینماید انجام دهند.

3. مشکل زیر بناهای تخنیک:

- فقدان سرک حلقوی و سرکهای ترانزیتی به ستندرد بین المللی چالش دیگر است که امکانات انتقالات اموال را نه تنها برای مارکیت های داخلی بلکه برای مارکیتهای بین المللی کاهش میدهد و قیمت های ترانسپورتی را افزایش میبخشد.
- نبود شبکه راه آهن سراسری که ارزانترین شبکه ترانسپورتی بعد از کشتی رانی در سطح جهان میباشد.
- نبود یا کمبود برق، که مقدار بیشتر آن از خارج وارد شده و به قیمت های بلند برای صنایع و پروسس اقلام صادراتی به فروش میرسد.
- کمبود آب شبکه ئی برای صنایع و پروسس اقلام صادراتی.
- عرضه آب شبکه ئی (در صورت موجودیت) به قیمت های بلند برای صنایع و پروسس اقلام صادراتی.
- عدم موجودیت پلان های وسیع در ایجاد و اکمال پارک های صنعتی نمونه با تمام زیر بناهای لازمی در سراسر کشور و به شکل متوازن. گرچه در

سالهای اخیر چنین اقداماتی از طرف اداره زون پایتخت براه انداخته شده است.

- عدم موجودیت زون های زراعتی- صنعتی ستندرد به منظور پروسس اقلام صادراتی.

4. مشکل زیربناهای حقوقی:

بصورت کل در شرایط فعلی عوامل مهم و تعیین کننده عدم رشد سیستماتیک صادرات افغانستان میتواند نکات ذیل باشد:

- عدم کارآیی قانون سرمایه گذاری های خصوصی در افغانستان.
- تخریب زیربناهای صنعتی و عدم بازسازی این زیر بناها.
- عدم موجودیت استراتژی ملی تجارت و تعرفه و پالیسی انکشاف صادرات بصورت عینی و قابل تطبیق.
- موجودیت چالشها و کمبودات در تسهیلات صادرات (منجمله، پروسس و بسته بندی به استندرد و نورمهای منطقوی و جهانی، بهبود امور نگهداری و نبود یا کمبود سرد خانه های معیاری).
- عدم موجودیت فند (صندوق) صادراتی و نبود سیستم جهت تشویق و حمایت از صادرکنندگان برتر و مبتکر.
- کمبود یا پائین بودن سطح فرهنگ ایجاد اتحادیه ها و کوپراتیف های بزرگ و شرکت های سهامی صادراتی.
- عدم رشد کافی زراعت بخصوص در بخش باغداری.
- فرهنگ ضعیف سرمایه گذاری در کشور.
- عدم انکشاف صنایع خفیفه و عدم موجودیت صنایع متوسط و ثقیله.
- صدور تولیدات (قسماً قالین) و محصولات (حیوانی) بشکل نیمه پخته و غیر پروسس شده به قیمت های ناچیز و عدم تکمیل پروسه زنجیره ارزش آن در داخل کشور.

- حضور دستهای مرئی و نا مرئی دلالان خارجی بخصوص پاکستانی در کشور و خریداری اموال صادراتی افغانی از طریق اجنت های شان در افغانستان (بشکل پیش پرداخت قبل از تولید) بدون تکمیل پروسه زنجیره ارزش در داخل و صدور این اقلام بنام کشورهای همسایه به ممالک اروپائی، امریکا و سایر کشورهای جهان.
 - وضع تکس های اضافی بر واردات میوه جات و سبزیجات موسمی، هنگام صدور به پاکستان از جانب مقامات آنکشور.
 - ایجاد مزاحمت ها و اقدامات بازدارنده و وضع محدودیت های ترانزیتی از سوی دولت پاکستان در برابر اموال صادراتی افغانستان.
 - فقدان اراده سیاسی از طرف دولت در اعمال سیاست بالمثل با پاکستان در حالات ایجاد مزاحمت از جانب آنکشور در پروسه صادرات افغانستان.
 - عدم انکشاف سکتور انرژی و معادن.
 - کمبود یا نبود تولیدات صنعتی برای صدور چه برای تأمین ضرورت داخلی و چه برای صادرات
 - استخراج غیر علمی و فنی سنگهای قیمتی بدون تکمیل پروسه زنجیره ارزش و عدم پیروسی آن در افغانستان و صدور غیر قانونی آن به خارج.
- اما عمده ترین عواملیکه طی چند دهه گذشته توانسته است منحصیث عوامل بازدارنده ایجاد بستر مناسب رشد و انکشاف منابع و چشمه های تامین صادرات عمل نموده و آینده را نیز میتواند به چالش بکشد عبارت از عدم تامین امنیت سراسری در کشور، عدم موجودیت مدیریت کارآ و فراگیر در امر رهنمائی، تشویق و جلب و جذب سرمایه گذارینها، و موجودیت فساد اداری در دستگاه دولت میباشد. ادامه دارد